

Izhaja vsaki dan.

Št. 1 ob nedeljah in praznikih ob 5. uri, ob ponedeljkih ob 3. uri zjutraj.

Posamične številke se prodajajo po 3 novč. (6 stotink) v mnogih tobakarnah v Trstu in okolici. Ljubljani, Gorici, Celju, Kranju, Mariboru, Celovcu, Idriji, St. Petru, Sežani, Nabrežini, Novemestu itd.

Oglase in naročbe sprejema uprava lista „Edinost“, ulica Giorgio Galatti št. 18. — Uradne ure so od 2. pop. do 4. svečer. — Cene oglašom 16 st. na vrsto peti; poslanice, nemurnice, javne zavvale in domači oglasi po pogodbi.

TELEFON št. 1157.

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

Naročnina znaša

za vse leto 24 K., pol leta 12 K., 3 mesece 6 K. — Naročbe brez dopolnjenega naročnine se uprava ne ozira. Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Nefrankovana pisma se ne sprejemajo in rokopiši se ne vračajo.

Naročnino, oglase in reklamacije je pošiljati na upravo lista

UREDNIŠTVO: ul. Giorgio Galatti 18. (Narodni dom.) Izdajatelj in odgovorni urednik ŠTEFAN GODINA. Lastnik konsorcij lista „Edinost“. — Nastanila tiskarna konsorcija lista „Edinost“ v Trstu, ulica Giorgio Galatti št. 18. Poštno-hranilnični račun št. 652.841.

Rusko-japonski mir.

(Brzjavne vesti.)

Izstop ruskih pomorskih častnikov.

PETROGRAD 5. Po definitivnem sklepu miru bo mnogo častnikov vojne mornarice izstopilo iz službe.

Admiral Nebogatov.

PETROGRAD 5. O admiralu Nebogatovu je zvedela „Peterab. Gazeta“, da namerava admiral Nebogatov ostati v inozemstvu. O tem je nedavno obvestil svojo družino.

Dogodki na Ruskem.

Revizija tiskovnega zakona.

PETROGRAD 5. Pod pritiskom javnega mnenja bo revizija tiskovnega zakona v septembru dovršena.

Brzjavne vesti.

Kolera v Galiciji.

DUNAJ 5. „Wiener Abendpost“ poroča: Tekom zadnjih 24 ur ni bilo v Galiciji nobenega sumljivega slušaja kolere.

Vojaške vaje na Češkem.

STEKNA 5. Cesar je prišel z ožjim spremstvom, med temi knez W. diechgräz, ob 7. uri zjutraj na maneversko ozemlje najprej proti Witkovu, kamor je bilo že ob 6. in pol uri odšlo vrhovno vodstvo manevre. Vreme se je danes zjasnilo.

STEKNA 5. Iz dispozicij obeh manevrirajočih zborov so se razvili interesantni boji. Na višinah med Wilkowom in Nowim Dabawom je imelo svoje stalniše vodstvo manevra in tudi prvo stalniše cesarja in nadvojvod Frana Ferdinanda in Friderika. Ko so se te višine pehota in haubice (granatnice) odprle oganj, je bilo videti izredno zanimiv boj, ki se je vedno spreminjal. Krasen prizor je gledalo številno gledalcev iz okolice.

STEKNA 5. Danšaje vojaške vaje so zvršile s polnim vsepomom severnega in sprednjega, ki je seveda bil za eno divizijo močnejši. Južna stranka je bila potisnjena preko Voltave. Boj se je vršil v treh skupinah. Vzhodno in zapadno krilo južne stranke (20. divizija pehote in odelci 9. divizije) sta se v začetku bojevala vapešao proti severni stranki (10. divizija pehote in bataljonov ter dve bateriji 26. divizije deželne brambe). Centrum (9. div.) južne stranke, se je moral pa umakniti preko Voltave, da prepreči poraz. Mnogo močnejši nasprotnik (10. divizija pehote) je je neprestano nadlegoval. Na zapadnem krilu se je pozneje položaj na škodo južne stranke (19. divizija pehote) sbujšal, tako, da se je ta divizija

umaknila v Strakovce. Dogodki v centru so prišli tudi odelci 9. divizije, torej vzhodno krilo, da se je moral umakniti za Voltavo. Cesar, ki se je do poludne mudil na bojišču, je čete pohvalil.

Parobrodna črta Hamburg—Amerika.

HAMBURG 5. Po zvršetku rusko-japonske vojne otvori Hamburško-ameriška črta zopet svoje včrtaje Hamburg—Vladivostok in Hongkong—Vladivostok. Na zadnji črti bodo za sedaj vozili samo trije parniki.

Kolera na Pruskem.

BREMEN 5. — Kakor poroča „Weser Zeitung“, so zdravstvene oblasti zapovedale strogo nadzorovanje za promet izseljencev. Za preiskovanje prihajajočih izseljencev, katere je treba dnevoma kontrolirati ter za nadzorovanje prenočišč za izseljence je bilo odredjenih šest zdravnikov. Dolej ni tukaj nihče obolen za kolero.

BROMBERG 5. „Ostdeutsche Presse“ poroča, da je bila na nekem kazajencu v Kroni ob Brabi, ki so ga transportirali v Gelene, konstatirana Cholera asiatica ter da je na sumljivih znakih obolelo tudi šest drugih kazajencev. V Stiglicu, okrožje Czarnikav, je obolen en delavec, v Schleusenau je pa umrl za kolero telegrafist Stellmacher.

TORUN 5. „Thorner Presse“ poroča: V minoli noči je ob sumljivih znakih obolen neki sprevednik, dospavši iz Poznanja. Odvedli so ga v bolnišnico, kjer je kmalu umrl.

MARIENWERDER 5. „Neue Westpreuss. Mitthe“ javljajo: O novih sumljivih slušajih kolere poročajo danes iz vladnega okraja Marienwerder.

Škof v Eichstättu.

MONAKOVO 5. Danes je umrl škof Leonard v Eichstättu.

Ogrsko.

BUDIMPEŠTA 5. Od kompetentne strani se pobija poročilo, da se bo v prihodnjem tednu pod predsedstvom ministerskega predsednika barona Fejervarya vršilo posvetovanje ministrov o finančnem položaju Ogrske.

Pruski princ Henrik.

FLENSBURG 5. Princ Henrik je dopel semkaj ter je obiskal angleškega admiral Wiltona.

Shod narodno-radikalnega dijaštva.

Glavni del mlh gostov je prispel v Trst sinoči ob 5. uri 35 min. s poštanim vlakom. Na peronu jih je pričakoval tržaški pripravljalni odbor in mnogo drugega občinstva. Došlo goste je pozdravil gospod Dr. Otokar Rybář približno takole: Ča-

— Kaj je to, kaj je to? Benko da se povrne? Gončinka da ga povrača iz ljubezni in uzmiljenja. Gončinka, ki sovraži mojega strica, kakor nobena grška duša. In pri tem da morsjo biti samo ženske in tudi Angelija da mora biti. To je prevara, to je zaseda, to so nečista opravila. Bog je dal, da je ta mala deklica čula o tem nečistem opravilu in da je po njenih nedolžnih ustih vse prišlo na dan. Ali, teta, teta! Sedaj se je obrnil Janko proti mi in rekel, pogladil glavico sestrično in rekel:

— Povrni se lepo v hišo, čuvaj jo, jaz idem iskat strica.

— Dobro je, pak z Bogom Janko, ne vem, čemu si se tako preplašil, jaz pa se ničesar ne bojim. Mala je odkakala veselo, Janko pa je krenil proti Džereim in odišel skozi mala vrata, nadejaje se, da sreča Živana, ki se je imel na vsaki način tamkaj povračati na Grič.

Na kraju kapitljake Nove vasi se zavija potok Cirkvenik nezastno, deleži kapi-

stita gospoda, dragi rojki! Iz vseh krajev slovenske domovine ste prišli v naše veliko trgovsko mesto ob sinji Adriji. Niste prišli samo, da bi videli znamenitosti tega mesta in se učili iz njih, ampak prišli ste v prvi vrsti zato, da se posvetujete o svoji organizaciji, da si določite stališče in precizirate program za bodoče delovanje. Ako naše stremiljenje najde odziva v zares naprednih slojih, potem ste dosegli svoj velik namen. Posebno srečen se mora čutiti slovenski narod, ko vidi, da akademiška mladina nahaša svojo nalogo v resnem delu, v resnem pripravljanju za bodoči poklic in bodoče borbe. Naš od vseh pekljanih faktorjev zanemarjeni narod se bori za svoj obstanek. Rešiti se more le, ako najde moči v sebi in iz sebe, ako napreduje v modernem duhu in si ustvarja blagostanje.

Vam, dragi rojaki, ki ste si postavili to nalogo, velja vaš pozdrav. Tu vam ne moremo prirediti ne sijajnih banketov, ne sumnih veselje, ne posebnih slavnosti, ker nam ne dopuščajo tega ne naše socijalne razmere, ne naše gmočne sile. Naš življenj v tem mestu, našo moč tvorijo široke mase. Te pa niso imovite. Ali ravno te mase pojmiyo naše težave morda bolje, nego marsikdo, ki živi v blagostanju. Oni vidijo v vas, mili gostje, bodoče voditelje in prvobornitelje. Ti vam kličejo na moja usta: dobro došli! Oseba pa velja naš pozdrav došli mladom bratskega naroda češkega in naroda hrvatsko-srbskega. Obhajujemo iz srca, da vam ne moremo prirediti vsakega tako kakor bi želeli. Ako bosta morda po tem, kar najdete tu, razočarani, prosim vas, pomislite in uvažujte, da mi nismo tu narod gospodar, ampak narod druge vrste v političnem in narodnem pogledu, da nismo — favoriziran narod. A nam je tam več v čest, da ste si za svoj kongres izbrali ravno naše mesto, da ste prišli ravno med nas. Še enkrat torej: Dobro došli! Živio! Ko je dr. Rybář završil, so zaorili po paroru viharai živio-klici!

Ko je vihar polegel, se je v imenu došlih gostov zahvalil stud. phil. Pavel Grošelj:

Kakor je po bitki pri Kunaku v Mali Aziji vračajoča se grška četa, zazrša morje, radostno vzkliknila: Talatta! Talatta! — tako smo tudi danes, ko smo zazrli gladino sinje Adrije, vzklikali radostno: morje! morje! Kakor daleč sega obal tega morja, tako daleč se razteza naš slovenski življenj. Nismo prišli semkaj z bojnim orožjem v roki. Mi ne gremo za bojem, ampak za kulturo. Minoli so tisti časi, ko so krvavi meči pisali zgodovino. Sedaj se piše zgodovina z umom, z uma svitlim mečem. Uverjeni smo o vaši ljubezni do nas, ki imamo kedaj stopiti na mesta, na katerih vi sedaj toli vestno in resno vršite svojo nalogo narodu v prid. —

teljsko zemljišče od mestnega, ki se je raztezalo proti zapadu in vpenjalo v brdo. V onih dobach je bil ta pokrit z nizko šumo in grmovjem, skozi katere se je šumeče prepletal potok in gonil, biteči proti Šavi, več mlinov. Le na enem mestu je bila čistina, kjer so se križale štiri steze, a od tod se je hodilo po lesenem mostu od mestne strani na kapitljake. Na tej čistini je stalo tudi visoko razpelo s podobo našega Odršenika. Legla je že na zemljo tih noč. Meseč je sijal po pokrajini, razpletaje svoje žarke med grmovjem in drevjem, ki je stalo črno in nemo.

Širom na okolo ni bilo videti žive duše, nisi čul niti glasu, razua žuborenja potoka Cirkvenika. Na kapitljaki strani, ne daleč od samega mostu, je stal mlinič, dovolj žalosten in siromašen. O gospodarju mlina se je vedelo, da mu je več mari vrh nego vreča. Z to mu je mlin stal na božji milosti in ni vrag se ni brigal nanj. Nu, danes je imel izredno tudi on gostov. V mlinu je sedel ob luči poleg gospodarja gospod dvoraki župan Grga Prišlin. Za njim je stal tat Mar-

Govornik je nadalje v svojem zanešenem govoru povdarjal, kolike važnosti da je Trst za naš narod ter dejal, da ravno radi tega moramo vstrajati, da si tu priborimo gotov obstanek.

In zopet so zaorili živio-klici, kakor po govoru dra. Rybářa.

V imenu čeških gostov se je zahvalil stud. iur. Hofmann. V svojem kratkem a jedrnatem govoru je povdarjal najprej, da nima povedati ničesar posebnega in da se pridružuje v vsem temu, kar sta rekla predgovornika. »Mi, Čehi, — je dejal — smo prišli, ker se čutimo istokrvnimi, istoplemenimi brati malega, a čvrstega in krepkega naroda slovenskega, in ker se mi nahajamo v istih državno-pravnih razmerah, kakor vi, bratje Slovenci. Na zdar!«

Zaorili so navdušeni »na zdar« klici, a na to so se naši mili gostje, spremljani po občinstvu, podali s kolodvors.

V kolodvorski čakalnici in pa zunaj je čakalo došlece še večje število tržaškega občinstva, ki se jim je pridružilo in jih spremlilo do »Narodnega doma«.

Slavnost otvoritve „Narodnega doma“ v Podgradu

v nedeljo, dne 27. avgusta t. l.

(Dalje.)

Točno ob 3. uri popoldne je podgradski pevski zbor zapel na dvorišču našo veleposlano »Slovence in Hrvate, čije tekt toli točno izražja ona čustva, ki so ustvarjala — rekli bi — temeljno razpoloženje na vsaj tej slavnosti. Zato je tudi segala v srca vsem navzočim, kar so izražali burnim vzklikanjem.

Na to je stopil na pripravljeni govorniški oder gospod dr. postane prof. Vekoslav Spindič, ki je v dolgem, izrednim žarom govorenem govoru podajal sliko mučeništva našega naroda v obče, in neizmerne krivice, ki jo mora isti trpeti, a posebej se zgodovino ljutih bojev v Podgradu in križevi pot, ki ga je morala hoditi poseojilca zgraditeljica novega narodnega doma. Ta lepi govor podamo posebej v celoti.

Po Spindičevem govoru je začel koncert v dvorani »Narodnega doma«.

Dvorana je bila seveda prenapolnjena in vendar je bil le manji del udeležencev tega slavnosti tako srečen, da si je priboril prostoroček.

Koncert, ta peta točka raznovrstnega programa, je bil prav za prav: glasbeno-dramatiški varieté. Ob danih razmerah je bil to v resnici najboljši milieu, primeren, da ustreže vsaki potrebi, osobito pa duševnemu in kulturnemu nivo večine slušateljev — tiste večine, a katero treba računati v prvi vrsti ob sličnih slavnostih — široki masi,

tin Božič, brez ušesa, ali vedno živ in okreten; le obraz mu je nekoliko pordečel. Pred mlinom pa so čepeli na tleh trije orčniki ter so si nazdravljali iz velikega vrča.

— Kolika ura v noči more biti sedaj? je vprašal Prišlin. Tat je žel k oknu, pogledal na nebo in rekel:

— Po moji sodbi okolo desete.

— A še ni nič! je izstnil Prišlin srdito.

— Da le niso kaj zavohali, se je nasmehnil mlinar.

— Ne verjem, je odgovoril dvoreki župan. Kolikor mi je sporočila Gončinka, veruje Jela Živanova slepo vse. A ti si, mlinar, pripravil svojega dečka in mu povedal, kaj mora storiti, da ga baba v prvi hip bo res smatrala za Benka?

— Sem, milostljivi gospod.

— Martine, se je obrnil Prišlin nestrpno do tatu, pojdi, poglej, ali že gredo. Tat je odišel na plano, mlinar pa je vzel vrč, da ga napolni snova iz soda, ki je stal v kotu.

(Pride še.)

PODLISTEK.

259

Prokletstvo.

Izgovorni roman Avgusta Šenoe. — Nadaljeval in dovršil I. E. Tomič.

Prevel M. O.-G.

Iza je povedala sedaj svojemu bratu vse, kar je prejšnjo noč Jela govorila Angeliji.

Janko je poslušal pripovedanje svoje sestrice večin in večin začudenjem. Mala je, ker je imela poseba dober spomin, ponovila skoro vse besede Jeline.

— A ti si res čula vse to? je vprašal Janko, poskočivši na noge.

— Seveda sem! Čemu me toli čudno gledaš? je odgovorila Iza skoro užaljena. Čula sem to na levo in na desno uho, a hvala Bogu, nisem gluha.

Janko je potegnil z roko preko čela, se zamislil, udaril z nogo ob tla in se razjezil:

kateri je bil ta slavnostni dan posvečen v prvem redu.

Ves program je občinstvo, ki je preko mere polnilo dvorano, vsprejemalo pravim oduševljenjem in burnim odobravanjem. — Uverjeni smo, da ga ni bilo ni enega v dvorani, ki bi se bil pokesal, da je prišel. Tako nizke cene, režija tako velika, a k temu vendar tolika razpoložljivost in — kvoliteta. Nastopali so akademiki iz Podgrada, iz Vodice, iz Trsta itd. pod vrhim vodstvom gospoda Josipa Mandića; nastopali so nekateri člani ljubljanske drame in opere pod vodstvom g. Danila in vrednega, a istotoliko skromnega kapelnika Benišek. Bila je tu zastopana narodna (umetno obdelana) pesem, cantabile operetnega stila, bilo je tu kupletov in tercetov. Vse je vidno in neizmerno ugajalo hvalnemu in zbog naših razmer nerazvjenemu občinstvu, ki je bilo kar v ekstazi: švrti in čisti, osobito v višini simpatični sopran gospe Vide Kočvarjeve, ljubljanske soubretke, njeno ljubko, od vsake trivialnosti svobodno, finokoketno predavanje in gestikuliranje; intonirani glas gospe Danilove in nje naravna, neprisiljena, a ob tem precizna fuzija glasov v skupino terceta.

V drami (uprizorili so glasovito Čehovo »Medved« (iz ruskega), in manje duhovito in interesantno, ali za takov ljudski večer zelo prikladno šloilo »Kdcr se poslednji smeje!« Gospod Danilo in gospa Danilova skupaj z gospejo Kočvarjevo stali so na višini situacije. Igrali so dobro, naravno, živahno. Osobito gospa Danilova je dobro pogodila tip samosvestne ruske aristokratije. Jako korektno in zavestno je spremljal gospod kapelnik Benišek.

Z eno besedo: vseh koncerta je bil popolen v vsakem pogledu.

(Zvršetak pride.)

MIR.

Glavne točke mirovne pogodbe.

Pariški »Matin« je prejel od svojega dopisnika iz Portsmoutha brzojavko o besedilu mirovne pogodbe, ki sestoji iz petnajst členov in iz dodatka 2 členov. Najvažnejši členi so nastopni:

Člen četrty se glasi: Pravice Rusije do Port Arturja, Daljnega in drugih osemilji in od poluotoka Kvantung preidejo na Japonec. Pravice, ki so jih zadobili ruski podaniki, se morajo spoštovati.

Peti člen proglašja princip odprtih vrat v Mandžuriji.

Deveti člen pravi: Rusija odstopi Japonski južni del otoka Sahalina do 50. stopinje širine skupno z otoki, ki mu pripadajo.

Člen deseti dovoljuje ruskim kolonistom pravico, da ostanejo na ozemlju, ki ga je Rusija odstopila Japoncem, ne da bi s tem izgubili lastno narodnost. Japonci pa samorejo zahtevati da odpotujejo ruski ujetniki.

Enajsti člen pravi, da bosti Rusija in Japonska sklenili pogodbo za pravico ribarenja, ki se dovoli Japoncem v japonskem morju, v Azovu in Beringu.

Dvanajsti člen določa, da skleneti Rusija in Japonska trgovinsko pogodbo na temelju najvišje ugodnosti »živajočega naroda«.

Omladini.

„Umrite“, šel po deželi je klic in v njem zasumela je žalostno Sava, in v njem je odmeval breg vinskih gor, odmevala gorska planjava.

In padal je mrak in pojemal je boj, pa stopala smrt je čez brate, kjer so ležali pobiti: „Nocoj, še nocoj pobite bom združila brate...“

Hodila čez trope je mrtvih počasi in noč je zakrila vse okrog nje, vzdihnila se so osamljeni glasi — in padla je noč na polje!

Nikdo ni dejal spomenika na grob saj vse le mrtvaška je njiva, kjer bratomorni obležal je trop — tiho počiva...

Hm, starka, ta smrt, kako ji žare, temne pod čelom globoke oči: „Za vas pod solncem ni belega dne, za vas so noči...“

Pa prešla je noč in zavrtil je dan in solnce v obzorje je plulo nov trop nevstrašen, mlad in močan, planil je z njim na mrtvaško ravan, kakor da solnce zlato posulo s cveti krvavo je plan...

Trinajsti člen jamči za izmenjanje vojaških vjetnikov ter medsebojno odškodnino za oskrbovanje istih, kar se bo moralo dokazati z dokumenti.

Člen štirinajsti pravi, da bo pogodba za Rusijo sestavljena na francoskem, na Japonsko pa na angleškem jeziku. V prepornih slučajih odloči francoski tekst.

Petnajsti člen določa rok 50 dni za ratificiranje pogodbe.

Prvi člen dostavka določa, da morati obe armadi zapustiti Mandžurijo tekóm drugega leta.

Drugi člen dodatka določa, da postavi mejnike na otoku Sahalinu posebna mešana komisija.

Korejski protesti.

»Berliner Tageblatt« poroča iz New-Yorka, da je osem Korejcev, bivajočih na otokih Henai, poslalo predsedniku Rooseveltu protest proti sklepu rusko-japonskega miru. Izjavili so v protestu svoje prepričanje, da govorijo v imenu 12 milijonov svojih rojakov. Prosilci so oporo Amerike proti protičemu japonskemu tiranstvu ter so se temu v prilog sklicevali na obstoječo ameriško-korejsko pogodbo.

Mobilizacija v Rusiji.

»N. Fr. Presse« poroča iz Rige, da se vzlie sklenjenemu miru na vsej črti vrši mobilizacija, tako da se med ljudstvom vtrjuje vera, da ni vest o miru drugega kakor pretveza vlade, da pomiri duhove.

Glasovi o revoluciji na Japonskem.

Pariški »Matin« poroča iz New Yorka od 5. t. m.: Vesti, dospelo semkaj iz Tientsina potom Londona, naznanjajoče, da je na Japonskem izbruhnila revolucionarna gibanja in da so vsi podmorski brzojavi, izsevani onih na otoku Formosa, bili prevezani, so proizvedle največji utis. Zdi se, da so te vesti potrpjele po »Commercial Cable Company«, ki javlja, da ni drugače možno občiti z Japonsko, kakor po črti otoka Formosa in da je japonska vlada prepovedala odpodiljati vanko vest izvzavi uradnih. Družba brzojavov naznanja tudi, da se to prekinjanje komunikacije ne sme pritevati taifanu, ki je minolo soboto razsajal v Tihem Oceanu, ker bi vse tozadevne poškodbe bile že popravljene. Vse to, v zvezi s dejstvom, da niso tudi dnevniki prejeli z Japonske brzojavk še od petka svečer. V zahvali mikada na predsednika ne pravi prvi, kako da je njegov narod vsprejel vest o miru in ako je vest njega zadovoljila, vse to se tukaj smatra kakor dovoljno potrdilo o vzajemirajočih vesteh, došlih iz Tientsina.

Berlinski »Lokal-Anzeiger« je prejel iz Petrograda nastopno poročilo: Vesti, dospelo semkaj, poročajo, da je v Tokiju po sklepu miru izbruhnil punt. Palačo Mikada se naselje čete. Ako se ta vest uresniči, utegnejo nastati težkoče, preden bo mirovna pogodba podpisana.

Mirovna pogodba.

Londonške »Central News« poročajo, da je rusko-japonska mirovna pogodba »pisana na pergamentu. Pogodba ima 4000 besed.

Slovani in Italijani.

Prof. Peter Lanza je priobčil to dni v rimski »Tribuni« to le pismo:

In stopil naprej je vodja njihov v rokah je luč zaplapolala: „Glej, bratje pogledjte, tu kraj je grobov, tu četa je pala.

In slišite šum, ki tam zunaj hrumi, li slišite tuje te roje, kako vse za lučjo hiti, hrepeni, na boje, na boje?...

„Svet nam je kraj, bratje, ta svet, sveti so mrtvih grobovi!... S smrtno nočjo in temoto odet je čas in slave sledovi...“

„A mi zavzdignimo jasno kot dan luč, bratje, vse razjasnimo, k sebi prizovimo narod močan, z njim se borimo!“

„In koga med nami strši naj boj, polni sile in polni poguma! Svobodi kipečo pesem zapoj, navdušena truma!“

„V jasen dan mi gremo naprej in luč plameni, in bežijo mrakovi, in sila je naša brez brzd in brez mej kot žar nad svetovi!“

„Torej naprej, o mladina, na dan, ne vpogni se dedov usodi, z lučjo-prosveto zovi narod čez plan in močno ga vodi.“

Čital sem v nekaterih listih vest o nekem razgovoru med novinarjem Tuminatijem in češkim poslancem Straskim. V tem razgovoru da je rečeni poslanec rekel: Če bi se italijanski poslanci (v avstrijski zbornici poslancev) zvezali s Čehi v obrambo interesov Slovencev bi utegnili dobiti tudi italijansko vseučilišče v Trstu...

Tej frazi sem se jako začudil. V svoji lastnosti kakor italijanski profesor v Avstriji — torej dovolj dobro informiran — smatram za svojo dolžnost, da pojasnim javnemu mnenju v Italiji, da je ob tem vseučiliščnem vprašanju kaj pogosto zavedena od razburljivih in fantastičnih vesti.

Res bi trebale popolnoma prezirati odnošaje Italijanov v Avstriji nasproti Slovence, ako bi hoteli verjeti v možnost takega sporazumljenja. Kajti interesi Slovencev so naravnost v navskrižju z našimi. Oni (Slovenci) bi hoteli posloveniti Gorico, Trst in Istro: to je njihov cilj, njihov namen. Kako bi bilo torej možno, da bi Italijani postali branitelji slovenskih interesov? To bi bilo istotako, kakor bi Trentini branili interese pangermanistov v Inomestu.

Pod kakimi pogoji da bi Slovenci in Čehi podpirali načrt za vseučilišče v Trstu, to je znano vsem v Avstriji. Oni bi hoteli na takem vseučilišču imeti vsopredne stolice na slovenskem jeziku, to se pravi, hoteli bi imeti dvojno vseučilišče in dvojezično. Ali s institucijo vsoprednih stolice smo imeli v Inomestu preobitnih izkušenj, da bi smeli poskusiti v Trstu z novim in še bolj nevarnim eksperimentom.

Vzru tega bi hoteli Slovenci, da bi jim dovolili mnogo novih srednjih in ljudskih šol v raznih mestih in celo tudi v Trstu. Z drugimi besedami: hoteli bi delati na to, da Trst v nekoliko letih preneha biti italijansko in da postane mešano mesto, in da bi v mešanih mestih in krajih nadvladal slovenski element na škodo Italijanov. Kdo bi mogel biti torej tako lahkomišljen, da bi vsprejemal take pogoje in tako sporazumljenje?

Zastoj je torej, če si kdo dela take iluzije. Ob danih razmerah v Avstriji je sporazumljenje med Trščani in Slovenci absolutno nemogoče in po tej poti ni možno priti do vseučilišča, ali tudi le fakultete italijanske v Trstu.

Italijanom ne preostaja drugega, nego da izbirajo med tema dvema stezama: ali se isrežejo za fakulteto v Roveretu ali Tridentu, ali pa za udušenje višega italijanskega pouka v Avstriji! To se zdi sicer britko, ali je takov.

Izvajanja prof. Lanza so za nas zanimive, ker potrjuje le staro in znano dejstvo in ker se njih avktor kaže pravim tipom — tistih avstrijsko-italijanskih politikov — ki se ne morejo ničesar naučiti in ničesar poslabiti. Naš komentar pride.

Sklicanje državnega zbora.

Z Dunaja poročajo: Poslanska zbornica se seide v zadnjih dnevih meseca septembra, sbovala bo pa le malo časa. Precej ptem bodo sklicani deželni zbori in bodo sbovali šest tednov.

Drobne politične vesti.

Ogrska. Iz Budimpešte poročajo, da je izvrševalni odbor koalicije imel včeraj sejo. Košut je izjavil, da nima koalicija nobenega vzroka premeniti svoje postopanje.

Domače vesti.

Kakor suplenta na goriški gimnaziji sta za prihodnje šolsko leto nastavljeni gg. Julij Nardin in Rudolf Lavrenčič, prvi za matematiko in fiziko, drugi za naravoslovje.

Predavanje o Prečernu. Gosp. phil. Pavel Grošelj je sinoči tako rekoč oficijelno otvoril kongres slovenskega narodno radikalnega djaštva v Trstu se svojim predavanjem o našem pesniku velikanu, dru. Francetu Prečernu.

Pred obilnim občinstvom, ki je prihitelo na to predavanje, je predavatelj govoril o Prečernu s takim ognjem, s tako navdušenostjo, da so videlo, kako oz tega našega velikana globoko umeva, kako ga ljubi. Še zanešeno besedo nam je divno in plastično narisal žalostno sliko tuznega in britkosti.

polnoga življenja Prečernovega. Narisal nam je pa tudi njegov kremeniti pristni gorenjski značaj, ki ni odjenjal, ki se ni udajal nikakoli. Opisal nam je njegovo pesniško delovanje, skozi katero se razvija od kraja do konca živo-rudeča nit: ljubezen do domovine.

Svoje predavanje je predavatelj ilustriral s skioptičnimi slikami, ki so kaj krasno vpele.

Ko je predavatelj zaključil, ga je pozdravilo burno ploskanje zadovoljnega občinstva, ki je za tem polagoma zapustilo dvorano.

Kompromitirano je italijansko vseučiliško vprašanje. Tako je pripoznal celo isti »Picsolo« sam. In človeku se zdi, da so si fanatčni propagatorji devize »Trst ali nič«, deli v glavo, da morajo to vprašanje — kompromitirati. Sicer bi si človek res težko raztolmačil, kako jim je prišla misel v glavo, da so s prireditvami za to idejo zbežali iz mesta v okolico, na slovenska tla. Že beg iz mesta je bil za njihovo toli zahtevano zločno italijansko voljo hud udarec. Da so pa ali manifestirali prav tak pokopališče — prosimo, to treba umeti doslovno — to je bil v resnici žebelj v kredo propagande med tržaškimi ljudstvom za italijansko vseučilišče v Trstu.

Gospoda prireditelji so sebe osmašili čez glavo, stvar pa itak že kompromitirano, so diskreditirali še bolj, v kolikor je bilo to sploh še možno. Očividci nam poročajo:

Prostora je bilo prirejenega za kakih 15000 oseb, prišlo pa jih je, da ali ne, kakih 3000. Še celo miz je bila nad polovico popolnoma nezasedenih.

Kaj je 3000 oseb v mestu s tolikim številom prebivalstva in še na taki prireditvi. Če bi imeli gospodje prireditelji res mazo za seboj, če bi bilo italijansko vseučilišče v Trstu in nikjer drugje res arčen postulat vsega italijanskega prebivalstva, manifestiralo bi bilo minolo nedeljo 40—50 tisoč glav, prišlo bi jih bilo dva-trikrat več nego je bilo prostora. Ali niso kompromitirali samo po minimalni udeležbi, ampak tudi s tem, da so to, kar jim je primanjkovalo na udeležbi, na materialni in moralni podpori iz prebivalstva, hoteli nadomestiti s bedastimi vakliki. Očividci napr. poročajo namreč, da je del onih, ki so prišli, napolnjal prostore — s krikom: Viva l'Italia! Viva Garibaldi! itd.

Neka družba je hotela postaviti krono svoji impertinenoci. V zahvalo, da so mogli nemoteno razgrajati na slovenskih tleh, v zahvalo za miroljubnost in etrpljivost našega ljudstva, je hotela deželna družba še žaliti in izzivati domače ljudstvo s tulenjem tiste ne le provokatorične, ampak tudi neslane in bedaste pesmi: Lasse pur... Na slovenski zemlji in med slovenskim ljudstvom so hoteli rjoveti, da tu se govori — le italijansko! Res je težko pogoditi: dali so taki ljudje bolj nesramni, ali bolj — neumni. No, do take provokacije ni prišlo, ker so redarji posegli vmes.

Domače ljudstvo se je vedlo povsem pasivno, ali nikakor ne indiferentno. Prebivalci I. okraja so pazili ostro...

V karakteristiko te prireditve italijanskemu vseučiliščnemu vprašanju — na škodo, nam piše eden očevidec: Ko je legel mrak na zemljo in so prižgali vse tiste luči, zdelo se je, da ni več zidu med veseličnim prostorom in — pokopališčem sv. Ane in vse pozorišče so videlo kakor podaljšano pokopališče, oriroma pozorišče, primerno za uprizaritev znane Raupachove žalo igre »Mlinsar in njegova hči«. — Da, tako daleč je privedla to italijansko gospodo njihova žalostna politika strasti, sovražstva in slepote, da se jim tudi vesele prireditve pod roko spreminjajo v — žalogre.

Še smo v Avstriji! Prejeli smo: Gosp. J. Pegan, poestnik v Rojanu, je prejel od tržaške davkarije laški »Monitorio«, v katerem so ga pozivljali, n j plača davke. Peganu ni šlo v glavo, kako more e. kr. davkarski urad pošiljati Slovence laške »monitorje«. V negotovosti (dvomil je namreč, smo-li še v Avstriji, ali smo že pod »blaženem« kraljevstvom), je šel v menjalnico in zamenjal krone v laške lire. Tako — oborožen z lirami šel je v davkarski urad. Ker P. ne zna laški, a uradnik, s katerim je imel posla, ni znal slovenski, je bilo treba tolmača, kar je menda tudi v posebno čast e. kr. davčnim uradom! Ko je Pegan polčil kupljene lire pred urad-

Išče se postrežnica za nekoliko ur na dan. — Naslov pove uprava lista.

Mlad trgovski pomočnik, izkušen trgovine z mešanim blagom več slovenskega, nemškega in madjarsk. jezika želi v 6 tednih premeniti svojo službo v večji trgovini v kakem mestu ali trgu. — Naslov pove uprava »Edinosti«.

Prodaj ali v najem se odda na Vrdeh št. 74 hiša obstoječa iz 2 kuhinj, 3 sob in 3 malih sobic, vodnjakom in nad 200 Klfr. zemljišča.

Štedilno ognjišče popolnoma v dobrem stanu, pri merno za gostilno, ali tudi večjo družino, se prodaja, vsled povečanja lokala, po jako nizki ceni. Oglasiti se je pri g. Fr. Marinšek lastniku gostilne »All' Antica Pompei«, na Gol-donijevem trgu št. 4

Komptoiristinja se išče za neko trgovino s pohištvo. Znati mora nekoliko knjigovodstva ter slovenski in italijanski jezik. Plača po dogovoru. Nastop takoj. Naslov pri »Edinosti«.

Zenitna ponudba. Mlad trgovec z dobro ideočo trgovino na deželi, se želi takoj poročiti z gospodično ali mlado vdovo z nekaj gotovine. Pisma do 15. t. m. če mogoče s sliko pod: »Gotoza sreča« poste restante, Ribnica, Kranjsko.

„Ne kliči vruga!“ Izvirna šaloigra v enem dejanju je ravnokar izšla, ter se v dobiva po 50 st., po pošti 10 st. več pri pisatelju in založniku **Jaki Štoka**, Trst, ulica Giorgio Galatti 18.

10.000 hektolitrov vinskih sodov v vsaki velikosti od 5—70 hektolitrov prodaja po jako zmernih cenah trdka **Alex. Breyer** i sinovi, Križevac.

Blagajničarka večja slovenskega, italijanskega in nemškega jezika se sprejme v neki trgovini z manifakturnim blagom. — Naslov pove uprava »Edinosti«.

Josip Krmpotić, Pola, Piazza Carli št. 1. Cene zmerne, postrežba hitra. — Stampilje se izdelujejo v vseh oblikah, tudi v obliki ure, medaljona, svinčenika itd. Kot edini slovanski zavod te vrste, priporoča se toploti, onim ker ni več potrebno slične reči naročevati pri inorodcih.

Stampilje iz kavčuka. Vsem uradnikom, županstvom, cerkvenim predstojništvom, trgovcem in zasebnikom, nadalje zadrugam in denarnim zavodom priporoča se za izdelovanje stampiljev iz kavčuka prva slovenska tovarna v Primorskem **Josip Krmpotić**, Pulj, Piazza Carli št. 1.

Fizol bokini, mandoloni, kok, kisle zelje in zelje v glavah pošilja po povzetju od 50 klg. naprej po zmernih cenah **M. Lavrenčič** Šiška - Ljubljana. Za večje pošiljave p. n. gg trgovcem cene po dogovoru.

Stavbinski materijal kakor korce, vsakovrstno opeko, pesek, apno, živo in ugašeno, se dobiva po najnižjih cenah, da se ni bati konkurence, pri trdki

Belli & Corsi ulica Economo št. 12 (stari mlin).

Pijančljivost se odpravi za vedno z uporabo praha „Zoa“, kateri je bil že preskušeni v toliko slučajih z izvrstnim uspehom. Ta prah, ki nima nikakega okusa, se zamore nevidno natrositi pijanцу mej pijaco. — Ena skatljica, ki zadošča za popolno odpravo pijančljivosti K 10 — franco carine in diskretno. Mnogo nesreč, nečez, ki so imeli to bolezen, so se povrnila k obitelji in družbi in na milijone teh ljudi so bili odrešeni tega strastnega in grdega bremena. Neštevilno zahvalnih pism je na razpolago. Pošilja se po predplačilu ali s povzetjem od glavne zaloge **Lodovico Pollak**, Milan (Italija). Pisma v Italijo stanejo 25, dopisnice 10 st. Odgovarja se v vseh jezikih.

„SLAVIJA“ sprejema zavarovanja človeškega življenja po najraznovrstnejših kombinacijah pod tako ugodnimi pogoji, ko nobena druga zavarovalnica. Zlasti je ugodno zavarovanje na doživetje v smrti z zmanjšujočimi se vplačili. Vsek čim ima po preteku petih let pravih od doživljenja.

Tržaška posojilnica in hranilnica

registrovana zadruga z omejenim poroštvo.
Piazza Caserma št. 2, I. n. — TRST — V lastni hiši. Telefon št. 952.
Vhod po glavnih stopnicah.
Hranilne vloge sprejema od vsakega, če tudi ni ud zadruga in jih obrestuje po 4%.
Rentni davek od hranilnih vlog plačuje zavod sam. Vloga se lahko po 1 krono.
Posojila daje samo zadrugi in sicer na uknjižbo po 5%, na menjice po 6%, na zastave po 5 1/2%.
Uradne ure: od 9.—12. dopoldne in od 3.—4. popoldne.
Izplačuje vsaki dan ob uradnih urah. — Ob nedeljah in praznikih je urad zaprt.
Ima najmodernejše urejeno varnostno celico za shrambo vrednostnih papirjev, listin itd.
Poštno hranilnični račun 816.004.

Odlikovana v Rimu s zlato kolajno in zaslužnim križcem — Odlikovana na Dunaju s zlato kolajno in častno diplomom —
IVAN ANGELI
ulica Vincenzo Bellini (nasproti cerkve sv. Antona novega).
Edini specialist za izdelovanje zidarških in slikarskih čopičev; lastna specialiteta čopičev za barvanje s pokostjo.
Pleteni naslanjači francoskega sestava in nedosežne kakovosti.
Se ne boji nikake konkurence glede zmernih cen kakor tudi izvrstnega izdelka.
Čuvati se je dobro, da se ne zamenja moja trdka s konkurenti jednakega imena.

KONSTANTIN RUBINIK

Prodajalnica mrežic, Ulica Stadion 3.
Sprejema prekladanje in čiščenje svetilk na plin ob času selitve. Neprekosljivo plinove mrežice. — Vsakovrstni pripadki za razsvetljavo.
Naročbe za popolno čiščenje stanovanj.

Svoji k svojim!

Opozarjamo vsakega varčnega rodoljuba, da edina hrvatska zavarovalna zadruga

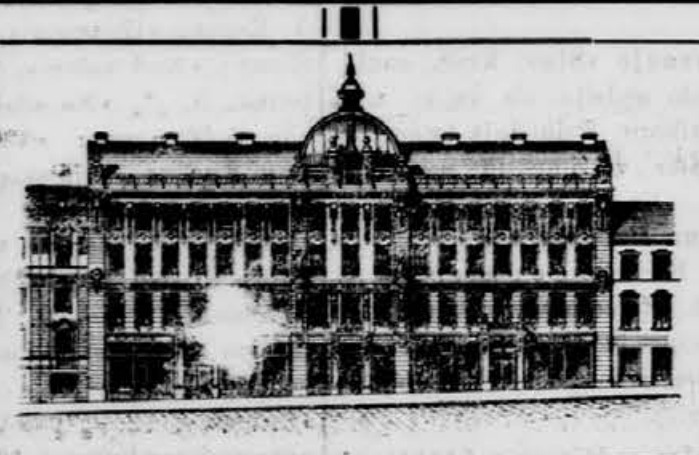
„Croatia“

stoječa pod pokroviteljstvom slob. in kralj. glavnega mesta Zagreb sprejme vsako vrsto nepremičnin (hiše, gospodarska poslopja, tovarne) ter premičnin (kakor pohištvo, gospodarsko orodje, stroje, živino, žito, slamo, seno, blago v skladiščih ali na prostem itd.) v zavarovanje proti ognju in strelu po najnižjih cenah in z najboljšim jamstvom. — Dolžnost vsakega dobrega Slovana je zavarovati se pri domačem zavodu — že da ne gre denar v tujino.
Vsa zavarovanja sprejema ter daje vsa pojasnila

Podružnica zavarovalne zadruge „Croatia“ - Trst

ULICA TORRE BIANCA 20

Zastopniki za vsako mesto, trg in večje vasi (Primorske, Kranjske, Koroške in Stajerske) se sprejemajo pod ugodnimi pogoji.

Stanje hranilnih vlog nad 20 milijonov kron.

Rezervni zaklad: nad 700.000 kron.

Mestna hranilnica Ljubljanska

v lastni hiši v Prešernovih ul. 3, poprej na Mestnem trgu zraven rotovža, sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure dopol. in od 3. do 4. ure popol. jih obrestuje po 4% ter pripisuje nevzdignjene obresti vsacega pol leta h kapitalu. Rentni davek od vloženih obresti plačuje hranilnica iz svojega, ne da bi ga zaračunila vlagateljem.

Za varnost vlog jamči poleg lastnega rezervnega zaklada mestna občina ljubljanska z vsem svojim premoženjem in vso svojo davčno močjo. Da je varnost vlog popolna, svedoči zlasti to, da vlagajo v to hranilnico tudi sodišča denar maloletnih otrok in varancev.

Denarne vloge se sprejemajo tudi po pošti in potom ces. kr. poštno hranilnice.

Posoja se na zemljišča po 4 1/2% na leto. Z obrestmi vred pa plača vsak dolžnik toliko na kapital, da znašajo obresti in to odplačilo ravno 5% izposojenega kapitala. Na ta način se ves dolg poplača v 62 in pol leta. Ako pa želi dolžnik poplačati dolg z obrestmi vred, na primer v 33 letih, tedaj mora plačevati na leto 6% izposojenega kapitala. Dolžniku je na prosto voljo dano, svoj dolg tudi poprej poplačati.

Posoja se tudi na menioce in na vrednostne papirje.

„Slavija“

vzajemna zavarovalna banka v Pragi. — Rezervni fond 31.865.386/80 K, izplačane odškodnine: 82.737.159/57 K.

Po velikosti druga vzajemna zavarovalnica naše države s vsakimi slovansko-narodno upravo.

Vsa pojasnila daje:

Generalni zastop v Ljubljani, čegar pisarna so v lastni bančni hiši v Gospodskih ulicah 12

Dobro znana zaloga

manifaktur v partijah

ki se je nahajala na Piazza nuova vogal ul. S. Caterina št. 8 se je preselila dne 24. avgusta v ravno-isto ulico št. 1, zraven „Kavarne Metropole“ (vogal Corso).

Mejnarodno spedijsko posredovanje

Caro & Jellinek

Trst ul. Romagna št. 2 Trst.

TELEFON št. 1627

Podružnice: Dunaj, Budapest in Lvov.

Zastopstva na vseh glavnih trgih tu- in inozemstva.

Se priporoča za preskrbljenje seljenj s zaprtimi blazinjenimi vozovi za pohištvo toli v mestu koli v tu- in inozemstvu.

Pakovanje za prevoz po morju.

Posebno ugodni pogoji za vojaške osebe in državne uradnike.

Posiljate vsake vrste po stalni nizki prevoznini.

Proračuni brezplačno.

Zovarna s zalogo pohištva

svetlega in temnega kakor tudi popolne kuhinje v najmodernejšem slogu po konkurenčnih cenah priporoča

V. Doplicher

ulica Chiozza št. 8 pri tleh (nasproti dvorani „Tersicore“).

Začudenje vzbuja!

Mesto K 18
le K 7

Krasna Gloria remontoirska srebrna ura s 3 močnimi pokrovi in z odskočnim pokrovcem bogato gravirana, točno ideoča, 3 letno jamstvo pošilja po povzetju za samo K 7

Tovarna ur I. KÖNIG
Dunaj, VII. Westbahnstrasse št. 36/117.

Podpisana vsota si naznaniti slavnemu občinstvu, da odpre svojo

ново gostilno

ul. Giovanni Bocaccio, vogal Via Gazzoletti (ul. Miramar, vis-a-vis jahališča Bachschmit)

v soboto dne 2. sept. t. l.

Priporočilci za obilen obisk bilježi spoštovanjem

MARIJA vdova ČOKELJ.

Zaloga

izvožno-marčne (Export-Märzen) in vležane (Lager)

pive

v sodčkah in v boteljkah, kakor tudi

kvasa

iz tovarne **Bratov Reininghaus** Steinfeld pri Gradcu.

Zaloga Mattonijeve Giesshubler vedno sveže kisle vode po zmernih cenah

pri **ANTONU DEJAK junior**

TRST

Via degli Artisti št. 10.

Zavaruje poslopja in premičnine proti požarnim škodam po najnižjih cenah. Škode cenjuje takoj in najkrajnjeje. Uživa najboljši sloves, koder posluje.

Dovoljuje iz čistega dobička izdatne podpore v narodne in občnokrístne zadeve.